

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสำรวจความคิดเห็นและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคเอดส์ของชาวบ้านเขตชานเมืองเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพสมรส ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคเอดส์ และเพื่อทราบความคิดเห็นของชาวบ้านต่อเรื่องโรคเอดส์ ทั้งในด้านการติดต่อ การป้องกัน และการอยู่ร่วมกับผู้ป่วย รวมทั้งเพื่อทราบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อโรคเอดส์ ทั้งในเรื่องพฤติกรรมทางเพศและพฤติกรรมทางสังคมอื่น ๆ

3.1 ลักษณะประชากรและการเลือกตัวอย่าง

3.1.1 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ เจ้าหน้าที่สถานอนามัยประจำตำบลสันพระเนตร กลุ่มแม่บ้าน และภรรยาผู้ใหญ่บ้าน
- 2) ชาวบ้านในตำบลสันพระเนตร จากบ้านแม่ย้อย หมู่ที่ 3 บ้านสันพระเนตร หมู่ที่ 4 และบ้านแม่ย้อยสันศรี หมู่ที่ 6 โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ ชายสมรส ชายโสด หญิงสมรส และหญิงโสด โดยคัดเลือกจากประชากรจำนวนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบลสันพระเนตร

3.1.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

- 1) การสุ่มตัวอย่างประเภทผู้ให้ข้อมูลสำคัญนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) โดยพิจารณาบุคคลที่จะให้ข้อมูลได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่สถานอนามัยประจำตำบลสันพระเนตร จำนวน 2 คน กลุ่มสตรีแม่บ้านจำนวน 6 คน และผู้ใหญ่บ้านหรือภรรยาของผู้ใหญ่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน รวม 11 ราย
- 2) การสุ่มตัวอย่างประเภทชาวบ้านในตำบลสันพระเนตร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) คือ สุ่มจากหมู่บ้าน 3 หมู่บ้าน ใน

ตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ แต่เนื่องจากแต่ละหมู่บ้าน มีจำนวนประชากรในกลุ่มชายสมรส ชายโสด หญิงสมรส และหญิงโสด แตกต่าง กัน ดังนั้น จึงทำการสุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดเป็นสัดส่วนตามจำนวนประชากร แต่ละกลุ่ม ในแต่ละหมู่บ้าน แล้วเลือกตัวอย่างแต่ละระดับด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง กระจายแบบง่าย (Simple Random Sampling) ต่อไป จำนวนตัวอย่างที่ได้ทั้งสิ้น 224 ราย แบ่งเป็น ชายสมรส จำนวน 62 คน หญิงสมรส จำนวน 70 คน ชายโสด จำนวน 53 คน และหญิงโสด จำนวน 39 คน

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บข้อมูล ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัย ตำบลสันพระเนตร เพื่อให้ได้ข้อมูลในการสร้างแนวคำถามสำหรับการจัดทำแบบสอบถาม โดยเลือกคำถามที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อ การป้องกัน และการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยเอชไอวีรวมทั้งการรับข่าวสารข้อมูลของประชาชนในหมู่บ้าน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด เพื่อใช้แยกสัมภาษณ์กลุ่มประชากรชายและหญิง โดยสร้างเป็นแนวคำถามปิดและนำไปทดสอบก่อนนำไปใช้ (pretest) เพื่อปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้น จึงให้ผู้ช่วยนักวิจัยเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามตามจำนวนที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างข้างต้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะจง ซึ่งได้ข้อมูลในระดับลึกจากเจ้าหน้าที่อนามัยประจำตำบลสันพระเนตร และภรรยาผู้ใหญ่บ้านทั้ง 3 หมู่บ้าน ขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Session) ในกลุ่มสตรีแม่บ้านจำนวน 6 คน โดยเปิดกว้าง ให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแต่ละคนวิพากษ์วิจารณ์หรือมีข้อสงสัยถามผู้เข้าร่วมสนทนาคนอื่น ๆ ซึ่งจะเน้นในเรื่องพฤติกรรมทางเพศ การจัดการในครัวเรือน และความคิดเห็นในเรื่อง การติดต่อ การป้องกัน และการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลในเรื่องที่ผู้วิจัยไม่สามารถได้มาด้วยการใช้แบบสอบถาม

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แนวสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interviews) ในการสนทนากลุ่ม
2. ใช้การสังเกตจากการสนทนากลุ่ม เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลเป็นหลักฐานเพิ่มเติมที่จะสนับสนุนหรือโต้แย้งข้อความในเรื่องเดียวกัน ที่ได้ทราบมาจากการบอกเล่าหรือการสัมภาษณ์
3. แบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ การศึกษา
ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับองค์การติดต่อ การป้องกัน และการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อโรคเอดส์
ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการยอมรับข่าวสารข้อมูล เรื่องโรคเอดส์ พฤติกรรมทางเพศ และพฤติกรรมทางสังคมบางประการ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ จากเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลสันพระเนตร และในการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้แก่ กลุ่มสตรีแม่บ้าน
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยนำเสนอในเชิงบรรยาย เพื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจว่าสนับสนุนหรือปฏิเสธผลการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการอย่างไรบ้าง
3. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Pc+ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงความถี่ของคำตอบและทำเป็นอัตราร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตาราง สถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรโดยใช้สถิติ ค่า P-Value

การสนทนากลุ่มระหว่างผู้วิจัย เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย และกลุ่มแม่บ้าน
เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2536

กลุ่มแม่บ้าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อซักถามของคณะผู้วิจัย
เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2536